

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Katedra: Účetnictví a financí

Bakalářská práce

Zúčtovací vztahy se zaměřením na dodavatelsko-odběratelské vztahy
a jejich zachycení v účetnictví

Vedoucí práce:

Ing. Marie Oubrechtová

Autor práce:

Iveta Prachařová

České Budějovice, 2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Iveta PRACHAŘOVÁ**
Osobní číslo: **E09066**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Zúčtovací vztahy se zaměřením na
dodavatelsko-odběratelské vztahy a jejich zachycení
v účetnictví**
Zadávající katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Dodavatelsko-odběratelské vztahy, jejich zpracování a zachycení v účetnictví konkrétní účetní jednotky.

Rámcový metodický postup (osnova):

1. Úvod
2. Teoretická část
 - charakteristika zúčtovacích vztahů a jejich členění
 - zúčtovací vztahy vyplývající z obchodního styku
 - jejich zúčtování
3. Praktická část
 - popis konkrétní účetní jednotky
 - dodavatelsko-odběratelské vztahy v dané účetní jednotce
 - zúčtování dodavatelsko-odběratelských vztahů
 - rozbor a zhodnocení dodavatelsko-odběratelských vztahů
4. Závěr - návrh řešení

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

40 - 50 stran

Forma zpracování bakalářské práce:

tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

KOVANICOVÁ, D. Abeceda účetních znalostí pro každého. Polygon Praha, 2009. ISBN 978-80-7273-156-5

BŘEZINOVÁ, H. MUNZAR, V. Účetnictví I. Institut Svazu účetních a. s., 2007. ISBN 978-80-86716-45-9

ŠTOHL, P. Učebnice účetnictví I., II., III., Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s., 2010. ISBN 978-80-86716-45-9

FIŠEROVÁ, E. Abeceda účetnictví pro podnikatele. ANAG, 2010. ISBN 978-80-7263-598-6

RYNEŠ, P. Podvojný účetnictví a účetní závěrka 2010. ANAG, 2010. ISBN 978-80-7263-580-1

ŠTOHL, P. Maturitní okruhy z účetnictví. Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s., 2010. ISBN 978-80-903915-8-1

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších novel

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Marie Oubrechtová
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce:

1. března 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. dubna 2012

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.

děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.

vedoucí katedry

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 23.04.2012

.....

Prachařová Iveta

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce Ing. Marii Oubrechtové za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

I. ÚVOD	11
II. TEORETICKÁ ČÁST	13
1. CHARAKTERISTIKA ZÚČTOVACÍCH VZTAHŮ	14
1.1 ANALYTICKÁ EVIDENCE 3. ÚČTOVÉ TŘÍDY	14
1.1.1 Tvorba analytické evidence	15
2. POHLEDÁVKY	16
2.1 OCEŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK	16
2.2 ÚČTOVÁNÍ POHLEDÁVEK	17
2.2.1 Pohledávka za odběrateli	18
2.2.2 DPH z prodeje	18
2.2.3 Poskytnuté provozní zálohy	19
2.2.4 Směnka k inkasu	20
2.3 INVENTARIZACE POHLEDÁVEK	22
3. ZÁVAZKY	23
3.1 OCEŇOVÁNÍ ZÁVAZKŮ	23
3.2 ÚČTOVÁNÍ ZÁVAZKŮ	23
3.2.1 Závazky za dodavateli	25
3.2.2 DPH při nákupu	25
3.2.3 Přijaté provozní zálohy	25
3.2.4 Směnky k úhradě	26
3.3 INVENTARIZACE ZÁVAZKŮ	28
4. ČASOVÉ ROZLIŠENÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ	29
4.1 OBECNÉ ZÁSADY, KTERÝMI SE ČASOVÉ ROZLIŠENÍ ŘÍDÍ	29
4.2 CHARAKTERISTIKA ÚČTŮ POUŽÍVANÝCH V ČASOVÉM ROZLIŠENÍ	30
4.2.1 Náklady příštích období	30
4.2.2 Komplexní náklady příštích období	31
4.2.3 Výdaje příštích období	31
4.2.4 Výnosy příštích období	31
4.2.5 Příjmy příštích období	31
4.2.6 Dohadné účty	32
5. POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY V CIZÍ MĚNĚ	32
5.1 KURZOVÉ ROZDÍLY PŘI ÚHRADĚ FAKTUR OD ZAHRANIČNÍCH OBCHODNÍCH PARTNERŮ	33

5.2 KURZOVÉ ROZDÍLY VYPLÝVAJÍCÍ Z UZAVÍRÁNÍ ÚČETNÍCH KNIH	34
5.3 ÚČTOVÁNÍ O DPH V SOUVISLOSTI SE ZAHRANIČNÍM OBCHODEM	35
III. METODIKA PRÁCE	38
IV. PRAKTICKÁ ČÁST	39
6. POPIS ÚČETNÍ JEDNOTKY	40
7. EKONOMICKÝ SYSTÉM	41
7.1 DOKLADY V EKONOMICKÉM SYSTÉMU HELIOS	41
7.1.1 Faktura přijatá	41
7.1.1.1 Údaje dokladu	42
7.1.1.2 Předkontace dokladu	44
7.1.2 Faktura vydaná	44
7.1.3 Interní doklad	45
7.1.4 Změna a zrušení dokladu	46
8. FAKTURACE	47
8.1 FAKTURACE TUZEMSKO	47
8.1.1 Faktura přijatá	48
8.1.2 Faktura přijatá s vazbou na fakturu vydanou	48
8.1.3 Faktura vydaná	50
8.2 FAKTURACE ZAHRANIČÍ	50
8.2.1 Fakturace v rámci EU	50
8.1.1.1 Faktura přijatá	51
8.1.1.2 Faktura vydaná	52
8.2.2 Fakturace mimo EU	53
8.2.2.1 Faktura přijatá	54
9. ČASOVÉ ROZLIŠENÍ	56
9.1.1 Použití účtu 381 – Náklady příštích období	56
9.1.2 Použití účtu 383 – Výdaje příštích období	57
9.1.3 Použití účtu 384 – Výnosy příštích období	58
10. ANALYTICKÁ EVIDENCE A SALDOKONTO	60
11. NÁVRHY NA ŘEŠENÍ NĚKÝCH PROBLÉMŮ V ÚČETNÍ JEDNOTCE	66
V. ZÁVĚR	68
VI. SUMMARY	70
VII. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY	71
VIII. SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	73

I. ÚVOD

Obchodní zákoník definuje podnikání jako soustavnou činnost prováděnou podnikatelem samostatně na vlastní jméno, odpovědnost a za účelem dosažení zisku. Dosáhnout prosperity v dnešní silně konkurenční době není však nijak lehké. Situaci podniků dále také komplikují stále očividné dopady ekonomické krize, které dolehly i na Českou republiku.

Bakalářská práce se týká odběratelsko-dodavatelských vztahů, které byly a dále budou aktuální a svým obsahem velice zajímavým tématem. Správný pohled na pohledávky a závazky představuje klíč k úspěšnému podnikání a k zdravému podnikatelskému prostředí.

Nejrozsáhlejší a velmi složitou oblastí v účetnictví je zachycení pohledávek a závazků, tj. zúčtovacích vztahů. V účetnictví odchází k písemnému zaznamenávání o stavu a pohybu aktiv a pasiv, čímž má podnikatelský subjekt informace o tom, komu a jakou sumu musí zaplatit a naopak jakou částku má dostat zaplacenou. Takto zjištěné informace slouží nejen podniku samotnému, ale též externím uživatelům, jako například úřadům, zákazníkům či široké veřejnosti. Některé takto zjištěné informace je podnikatelský subjekt dokonce povinen pravidelně zveřejňovat v obchodním rejstříku. Každý si poté může udělat názor na postavení firmy na trhu.

Teoretická část práce je zaměřena na zúčtovací vztahy se zaměřením na odběratelsko-dodavatelské vztahy. Soustřeďuje se na obecnou charakteristiku zúčtovacích vztahů a jejich členění, tj. analytickou evidenci v třetí účtové třídě, časovému rozlišení, kurzovým rozdíly a především na pohledávky a závazky vyplývající z obchodního styku. Dále se věnuje základním pojmům v oblasti problematiky pohledávek a závazků s úkolem přiblížit způsob jejich účtování.

V kapitole zaměřené na pohledávky je zachyceno účtování pohledávek za odběrateli, DPH na výstupu, poskytnutých provozních záloh a směnek k inkasu. Kapitola dále obsahuje i oceňování a inventarizaci pohledávek. V rámci kapitoly zabývající se závazky je popsán způsob účtování závazků za dodavateli, DPH na vstupu, přijatých záloh, směnek k úhradě. Součástí kapitoly je oceňování a inventarizace závazků.

Nedílnou součástí je kapitola věnovaná časovému rozlišení nákladů a výnosů, která je zaměřena na způsob použití účtů využívaných v časovém rozlišení. V případě, že se jedná o pohledávky a závazky v cizí měně, musí být takovéto pohledávky a závazky zachyceny v účetnictví jak v české, tak i v zahraniční měně. Proto je v teoretické části popsána i tato problematika kurzových rozdílů.

V praktické části jsou zachyceny vybrané účetní operace v konkrétní účetní jednotce. Tyto účetní operace se týkají odběratelsko-dodavatelských vztahů, kdy jejich účtování vychází z teoretických poznatků z první části práce. V rámci praktické části je popsána účetní jednotka, která mi poskytla potřebné podklady a dokumenty pro vypracování bakalářské práce a dále její ekonomický systém, využívaný pro zpracování účetnictví.

Součástí této kapitoly je zachycení způsobu zaúčtování dokladů v účetním programu, jedná se o tyto doklady: faktura přijatá, vydaná a interní (vnitřní) doklad. Dále se praktická část věnuje problematice časového rozlišení, kdy účetní jednotka využívá přechodných účtů, jelikož může docházet k tomu, že náklady (respektive výnosy) nemusí vznikat ve stejný okamžik jako výdaje (respektive příjmy). Pohledávkami a závazky vyplývajících z činnosti podniku, která je uskutečňována v zahraničí, se v praktické části krátce zabývají kurzové rozdíly.

Na základě informací, zjištěných na analytických účtech, jsou navrhována řešení některých problémů v účetní jednotce.

II. TEORETICKÁ ČÁST

1. CHARAKTERISTIKA ZÚČTOVACÍCH VZTAHŮ

1.1 ANALYTICKÁ EVIDENCE 3. ÚČTOVÉ TŘÍDY

1.1.1 Tvorba analytické evidence

2. POHLEDÁVKY

2.1 OCEŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK

2.2 ÚČTOVÁNÍ POHLEDÁVEK

2.2.1 Pohledávka za odběrateli

2.2.2 DPH z prodeje

2.2.3 Poskytnuté provozní zálohy

2.2.4 Směnka k inkasu

2.3 INVENTARIZACE POHLEDÁVEK

3. ZÁVAZKY

3.1 OCEŇOVÁNÍ ZÁVAZKŮ

3.2 ÚČTOVÁNÍ ZÁVAZKŮ

3.2.1 Závazky za dodavateli

3.2.2 DPH při nákupu

3.2.3 Přijaté provozní zálohy

3.2.4 Směnky k úhradě

3.3 INVENTARIZACE ZÁVAZKŮ

4. ČASOVÉ ROZLIŠENÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ

4.1 OBECNÉ ZÁSADY, KTERÝMI SE ČASOVÉ ROZLIŠENÍ ŘÍDÍ

4.2 CHARAKTERISTIKA ÚČTŮ POUŽÍVANÝCH V ČASOVÉM ROZLIŠENÍ

4.2.1 Náklady příštích období

4.2.2 Komplexní náklady příštích období

4.2.3 Výdaje příštích období

4.2.4 Výnosy příštích období

4.2.5 Příjmy příštích období

4.2.6 Dohadné účty

5. POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY V CIZÍ MĚNĚ

5.1 KURZOVÉ ROZDÍLY PŘI ÚHRADĚ FAKTUR OD ZAHRANIČNÍCH OBCHODNÍCH PARTNERŮ

5.2 KURZOVÉ ROZDÍLY VYPLÝVAJÍCÍ Z UZAVÍRÁNÍ ÚČETNÍCH KNIH

5.3 ÚČTOVÁNÍ O DPH V SOUVISLOSTI SE ZAHRANIČNÍM OBCHODEM

1. CHARAKTERISTIKA ZÚČTOVACÍCH VZTAHŮ

Zúčtovací vztahy lze definovat jako vztah účetní jednotky s okolními subjekty. Směrná účtová osnova pro podnikatele vymezila pro tuto oblast 3. účtovou třídu a obsahuje účty, na které se zachycují v podstatě všechny zúčtovací vztahy s výjimkou dlouhodobých závazků a záloh na dlouhodobý majetek. Pohledávky a závazky se člení především na pohledávky a závazky z obchodních vztahů, zúčtovací vztahy se zaměstnanci, institucemi, se společníky, dále například přechodné účty či opravné položky.

Dlouhodobé a krátkodobé pohledávky a závazky rozlišujeme pomocí analytické evidence.

V účetnictví existuje zákaz kompenzace neboli zákaz vzájemného vyrovnání. Obecně je tedy zakázáno vzájemné vyrovnání mezi položkami aktiv a pasiv, tak jako mezi náklady a výnosy. Za porušení vzájemného zúčtování v účetnictví se ale nepovažuje vzájemná, písemně doložená, dohoda obou obchodních partnerů o vyrovnání pohledávek a závazku, s dobou splatnosti do jednoho roku a v téže měně.

Obchodní pohledávky a závazky se člení podle:

- a) doby splatnosti – na krátkodobé (splatnost do 1 roku) a dlouhodobé (nad 1 rok)
- b) místa vzniku – na tuzemské a zahraniční pohledávky a závazky
- c) jednotlivých dodavatelů a odběratelů – účetní jednotka si k syntetickému účtu 321 – Dodavatelé a k 311 – Odběratelé zřídí analytické účty, jejichž zůstatky udávají výši závazku nebo pohledávky.

1.1 ANALYTICKÁ EVIDENCE 3. ÚČTOVÉ TŘÍDY

Syntetická evidence často neposkytuje dostatek údajů pro potřeby řízení podniku, je zapotřebí znát podrobnější informace, proto se k syntetickým účtům vedou další

podrobnější účty, které se nazývají analytické účty. Díky analytické evidenci má účetní jednotka informace o změně a zůstatku na vybraných analytických účtech, které by nebyly ze syntetických účtů možné vidět, takto zjištěná data mohou podnikatelskému subjektu sloužit pro daňové účely, lepší přehlednost, či pro zvýšení zájem o nějakou veličinu finanční analýzy.

1.1.1 Tvorba analytické evidence

Některá hlediska pro tvorbu analytických účtů jsou specifikována v Českých účetních standardech, v ostatních případech si je účetní jednotka vytváří dle svých potřeb a to ve vnitropodnikové směrnici, kterou musí zřídit.

Jedná se například o tato hlediska:

a) Pohledávky lze rozlišovat:

- z hlediska české a cizí měny (analytická evidence se vede dle druhu měny)
- podle jednotlivých dlužníků (k syntetickému účtu 311 – Odběratelé si vytvoří soubor analytických účtů podle jednotlivých firem)
- podle dělení pohledávek na promlčené a nepromlčené
- podle časového hlediska

b) Závazky lze rozlišovat (obdobně jako u pohledávek):

- podle závazků jednotlivých věřitelů
- z hlediska české a cizí měny
- podle časového hlediska

c) Další příklady pohledávek a závazků:

- účet 331 – Zaměstnanci (členění dle jednotlivých zaměstnanců)
- účet 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění
- účet 343 – Daň z přidané hodnoty (členění dle základní a snížené sazby)

2. POHLEDÁVKY

Pohledávku lze charakterizovat jako právo věřitele na plnění od dlužníka. Jinými slovy jedná se o právo fyzické nebo právnické osoby (věřitele) požadovat na osobě druhé (dlužníkovi) plnění vzniklé z určitého závazku. Pohledávka vzniká nesouladem mezi okamžikem vzniku, tj. například dodání zboží či poskytnutí služby, a okamžikem zaplacení za zboží nebo službu. Nejčastějším příkladem pohledávky je faktura vystavená za odběrateli. Věřitel má právo požadovat v době splatnosti uhrazení pohledávky a dlužník je povinen toto plnění uskutečnit. Pohledávka zaniká momentem vyrovnání závazku dlužníkem.

2.1 OCEŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK

K okamžiku uskutečnění účetního případu se pohledávky oceňují:

- jmenovitou hodnotou: při vzniku pohledky
- pořizovací cenou: při nabytí za úplatu, pohledávky získané vkladem (Pořizovací cenou se skládá z ceny pořízení zvýšené o náklady související s pořízením.)

K rozvahovému dni, nebo k jakémukoliv jinému dni, ke kterému je sestavována účetní závěrka se pohledky oceňují:

- reálnou hodnotou: je-li pohledka určena k obchodování

U pohledávek v cizí měně musí účetní jednotka vést pohledávky v české i zahraniční měně, částka cizí měny, na kterou zní pohledávka, musí být přepočtena platným kurzem ČNB, ten může být buď pevný, nebo denní.

Jako ve většině forem majetku, i k pohledávkám je možné vytvářet opravné položky a to v případě, že se při inventarizaci zjistí, že došlo k přechodnému snížení pohledávky.

2.2 ÚČTOVÁNÍ POHLEDÁVEK

Při účtování pohledávek je třeba mít na mysli, že zaúčtování účetní případy musejí odpovídat občanskému i obchodnímu zákoníku a musejí být v souladu s uzavřenou smlouvou v rámci daného obchodního styku. Pohledávkám je určena účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy s následujícími skupinami:

31 – Pohledávky. V této skupině dochází k účtování jak dlouhodobých, tak krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů. Neřadí se sem zálohy na dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, zálohy na zásoby a dlouhodobé půjčky. Skupinu tvoří soubor těchto účtů:

- 311 – Pohledávky za odběrateli
- 312 – Směnky k inkasu
- 313 – Pohledávky za eskontované cenné papíry
- 314 – Poskytnuté provozní zálohy
- 315 – Ostatní pohledávky

33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

35 – Pohledávky za společníky, za účastníky, sdružení a členy družstva

37 – Jiné pohledávky

38 – Přejícné účty aktiv a pasiv. Zásady účetnictví říkají, že položky se účtují do období, se kterým věcně a časově souvisejí, podmínkou takového zaúčtování je znalost přesné částky, období a titulu, ke kterému se účetní případ vztahuje. Jedná se o účty:

- 381 – Náklady příštích období
- 382 – Komplexní náklady příštích období
- 383 – Výdaje příštích období
- 384 – Výnosy příštích období
- 385 – Příjmy příštích období
- 388 – Dohadné účty aktivní (je znám pouze účel a titul, částka nikoliv)
- 389 – Dohadné účty pasivní (je znám pouze účel a titul, částka nikoliv)

39 – Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

391 – Opravná položka k pohledávkám

395 – Vnitřní zúčtování

398 – Spojovací účet při sdružení

2.2.1 Pohledávka za odběrateli

Pohledávka za odběrateli vzniká poskytnutím služby, dodáním zboží a výrobků. Faktura vydaná představuje výnos účetní jednotky, tedy nárok na určité peněžní plnění od dlužníka, a vznik pohledávky za odběratelem. Plátcí DPH jsou povinni účtovat o dani z přidané hodnoty pomocí účtu 343 – Daň z přidané hodnoty, kterou musejí připočítat k prodejní ceně na stranu DAL, jakožto závazek vůči finančnímu úřadu.

Tab. 1: Faktura vydaná

Podnik prodává zboží na fakturu, je plátcem DPH, cena dodávky bez DPH 100 000,- Kč, DPH 20% 20 000,- Kč, cena celkem 120 000,- Kč.			
Popis	Částka	MD	D
Faktura vystavená na zboží	100 000,-	-	604
DPH 20%	20 000,-	-	343
Celkem	120 000,-	311	-
Úhrada faktury na BÚ	120 000,-	221	311

Zdroj: autor

2.2.2 Daň z prodeje

Daň z přidané hodnoty se řadí mezi daně nepřímé, tzn. že se neplatí přímo, ale je obsažená v ceně zboží a služeb. Daň z přidané hodnoty u plátce DPH neovlivňuje výnosy ani náklady účetní jednoty. K 1. lednu 2012 je základní sazba DPH 20% a snížená sazba 14%. V bakalářské práci bude uváděna základní sazba ve výši 20% a snížená sazba 10%, jelikož v praktické části jsou využívány doklady pocházející z roku 2011.

Daň z přidané hodnoty z prodeje se označuje jako daň na výstupu. Plátce DPH je povinen daň připočítat k ceně svých výkonů, která představuje závazek vůči finančnímu úřadu. Daň se účtuje na účtu 343 – Daň z přidané hodnoty na straně DAL. Porovnáním daní na vstupu (nárok na odpočet) a daní na výstupu (daňová povinnost) se zjišťuje výše daňového závazku nebo daňové pohledávky (tzv. nadměrného odpočtu).

Neplátci DPH nemají nárok na odpočet, ale ani nemají povinnost zdaňovat své výstupy, tzn. že se částka DPH stává součástí pořizovací ceny. V případě, že se jedná o služby, tak částka vstupuje do provozních nákladů.

2.2.3 Poskytnuté provozní zálohy

Způsob účtování je závislý na tom, zda účetní jednotka, která zálohu poskytuje, je nebo není plátcem DPH. Praktická část se věnuje účetní jednotce, která plátcem DPH je, a proto budu popisovat způsob účtování poskytnutých a posléze přijatých záloh z hlediska plátce DPH. V případě, že je záloha poskytnuta ve stejném měsíci, kdy bylo uskutečněno zdanitelné plnění, účetní jednotka o DPH ze zálohy neúčtuje. Obdobné účtování jako u plátce DPH, kdy je záloha poskytnuta ve stejném měsíci s uskutečněným zdanitelným plněním, je i u neplátce DPH, tzn. o DPH se vůbec neúčtuje. U plátce DPH, kdy byla záloha poskytnuta v jiném měsíci, než bylo uskutečněno zdanitelné plnění, zahrnuje částka poskytnuté zálohy DPH a částku zálohy samotné.

Tab. 2: Poskytnutá provozní záloha

Účetní jednotka, plátce DPH si objednala právní služby, na které poskytuje zálohu 4 800,- Kč. Platí převodem z bankovního účtu. Záloha je poskytnuta v jiném měsíci, než je uskutečněno zdanitelné plnění.			
Popis	Částka	MD	D
Poskytnutá záloha	4 800	314	221
<i>Daňový doklad k poskytnuté záloze od právního zástupce</i>			
Cena bez DPH	4 000	-	-
DPH 20%	800	343	314
Cena celkem	4 800	-	-
<i>Faktura přijatá od právního zástupce</i>			
Cena bez DPH	10 000	518	-
DPH 20%	2 000	343	-
Cena celkem	12 000	-	321
Zúčtování poskytnuté zálohy	- 4 000	314	321
DPH 20%	- 800	343	321
Úhrada zbylé části z BÚ	7 200	321	221

Zdroj: autor

2.2.4 Směnky k inkasu

Směnka je cenný papír, který vyjadřuje vztah věřitele a dlužníka, tzn. dlužník je povinen vyplatit věřiteli ve stanovené době částku uvedenou na směnce. Náležitosti směnky jsou předepsané ve směnečném zákoně a musí mít písemnou podobu. V účetnictví vystupují směnky jako zajišťovací prostředek, cenný papír a stále častěji také jako platební prostředek. Při vzniku se oceňují pořizovací cenou, ta je rovna hodnotě pohledávky, která se nahrazuje touto směnkou.

U směnek k inkasu je hodnota směnky zvýšena o alikvotní úrokový výnos, který se zjišťuje rozdílem mezi směnečnou sumou a pořizovací cenou. Výhodou směnky je obchodovatelnost, snazší vymahatelnost a možnost směnku eskontovat, tzn. postoupit směnku bance.

Tab. 3: Směnka k inkasu

Účetní jednotka má pohledávku za odběratelem. Hodnota pohledávky je 800 000,- Kč. Pohledávka je uhrazena směnkou, která bude splatná za 6 měsíců. Nominální hodnota směnky 880 000,- Kč. Směnka byla eskontována bankou. Banka poskytla účetní jednotce při diskontu 30 000,- Kč.			
Popis	Částka	MD	D
Odběratel akceptoval směnku	800 000	256.1	311
Úrok za běžné období	80 000	256.2	662
<i>Směnka k eskontu bance:</i>			
a) pořizovací cena	800 000	-	256.1
b) úroky běžného období	80 000	-	256.2
c) směnečná hodnota	880 000	313	-
<i>Poskytnutí eskontního úvěru bankou:</i>			
a) hodnota eskontního úvěru	880 000	-	232
b) částka úvěru připsaná na účet	850 000	221	-
c) diskont	30 000	562	-
Avízo banky o úhradě směnky	890 000	232	313

Zdroj: autor

2.3 INVENTARIZACE POHLEDÁVEK

Pomocí inventarizace pohledávek účetní jednotka zjišťuje:

- a) zda stav pohledávek v účetnictví odpovídá skutečnému stavu:

Porovnání účetního stavu se skutečným stavem se provádí dokladovou inventurou. Účetní jednotka musí sestavit inventurní soupis ke každému analytickému účtu pohledávek. Inventurní soupisy by měly obsahovat zejména:

- soupis pohledávek podle jednotlivých faktur (včetně identifikace odběratele)
- splatnost
- u pohledávek v cizí měně částku v cizí měně a v Kč

V některých případech je vhodné požádat dlužníky o vzájemné odsouhlasení pohledávek. Vzájemné odsouhlasení není upraveno žádným právním předpisem, a není je tedy možné vymáhat právní cestou.

- b) zda reálná hodnota pohledávek není nižší, než je jejich účetní hodnota:

Porovnání reálné hodnoty pohledávek s jejich účetní hodnotou se provádí především ve vztahu ke splatnosti pohledávky (u pohledávek po lhůtě splatnosti se posuzuje doba, která uplynula od této splatnosti). Výše rizika nesplacení pohledávky se vyjadřuje opravnou položkou. [1]

3. ZÁVAZKY

Závazek vzniká za situace, kdy je dlužník povinen uhradit určitý peněžní obnos účetní jednotce, která se nachází v pozici věřitele. Pohledávka vzniká nesouladem mezi okamžikem provedení výkonu, tj. například dodání zboží či poskytnutí služby, a okamžikem úhrady za tento výkon. Nejčastějším příkladem obchodního závazku je faktura přijatá od dodavatele. Další způsoby vzniku závazku jsou závazek za způsobené škody, jednostranný právní úkon (příslib), bezdůvodné obohacení.

3.1 OCENĚNÍ ZÁVAZKŮ

Závazky se ve smyslu §25 odst. 1 písm. g) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví oceňují jmenovitou hodnotou k okamžiku uskutečnění účetního případu. V případě, že se při inventarizaci zjistí, že hodnota závazku je vyšší, popřípadě nižší než hodnota uvedená v účetnictví účetní jednotky, zapisuje se nově zjištěná hodnota závazku do účetnictví a do účetní závěrky. Opravné položky se u závazků netvoří na předpokládané zvýšení hodnoty daného závazku.

3.2 ÚČTOVÁNÍ ZÁVAZKŮ

Pro účtování závazků je vyhrazena účtová skupina číslo 3 – Zúčtovací vztahy a zejména následující skupiny:

32 – Závazky. V této skupině se jedná pouze o krátkodobé závazky, dlouhodobé se účtují v účtové třídě číslo 4 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky. Také se sem zahrnují přijaté zálohy od odběratelů, krátkodobé povahy. Dále směnky, které slouží jako platební prostředek. Patří sem účty:

321 – Závazky za dodavateli

322 – Směnky k úhradě

324 – Přijaté zálohy

325 – Ostatní závazky

33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi. Skupina se zabývá nejen závazky z ještě nevyplacených mezd, ale také zúčtováním s institucemi sociálního a zdravotního pojištění.

331 – Zaměstnanci

333 – Ostatní závazky vůči zaměstnancům

335 – Pohledávky za zaměstnanci

336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

34 – Zúčtování daní a dotací. Tato skupina slouží k zaúčtování účetních případů souvisejících se zúčtováním s finančními orgány. Jedná se o přímé i nepřímé daně, poplatky, dotace na nákup DHM i DNM, nebo dotace na úhradu nákladů. Popřípadě sem lze také zahrnout dotaci na úroky zahrnující se do pořizovací ceny.

341 – Daň z příjmů

342 – Ostatní přímé daně

343 – Daň z přidané hodnoty

345 – Ostatní daně a poplatky

346 – Dotace ze státního rozpočtu

347 – Ostatní dotace

36 – Závazky za společníky, za účastníky sdružení a za členy družstva

37 – Jiné pohledávky a závazky [2]

3.2.1 Závazky za dodavateli

O závazcích vůči dodavatelům se účtuje nejčastěji na základě faktury přijaté. Účetní jednotka účtuje ve prospěch účtu 321 – Dodavatelé se souvztažným zápisem na vrub příslušného účtu 04x, 11x, 13x nebo 5xx. Plátcí DPH jsou povinni účtovat o dani z přidané hodnoty pomocí účtu 343 – Daň z přidané hodnoty, kterou účtují na stranu MD, jako pohledávku vůči finančnímu úřadu.

Tab. 4: Faktura přijatá

Podniku byly poskytnuty poradenské služby na fakturu, je plátcem DPH, cena bez DPH 100 000,- Kč, DPH 20% 20 000,- Kč, cena celkem 120 000,- Kč.			
Popis	Částka	MD	D
Faktura přijatá za služby	100 000	518	
DPH 20%	20 000	343	
Celkem	120 000		321
Úhrada faktury z BÚ	120 000	312	221

Zdroj: autor

3.2.2 DPH při nákupu

Daň z přidané hodnoty při nákupu se označuje jako daň na vstupu. Účtuje se na vrub účtu 343 – Daň z přidané hodnoty, tj. na stranu MD, a představuje pohledávku vůči finančnímu úřadu. Mezi doklady, kde se nejčastěji setkáme s DPH při nákupu, jsou faktura přijatá, nebo výdajový pokladní doklad.

3.2.3 Přijaté provozní zálohy

Přijaté provozní zálohy od odběratele jsou závazkem, který vzniká v momentě přijetí peněžních prostředků účetní jednotky na budoucí plnění. Způsob zaúčtování se liší v závislosti na tom, zda se jedná o plátce DPH, nebo nikoliv. Pokud je záloha přijata ve stejném období, kdy je uskutečněno zdanitelné plnění, účetní jednotka o DPH ze zálohy není povinná účtovat.

Tab. 5: Přijatá provozní záloha

Účetní jednotka, je plátcem DPH, poskytuje poradenské služby jiné firmě, od které přijala zálohu na bankovní účet. Záloha byla přijata v jiném měsíci, než bylo uskutečněno zdanitelné plnění.			
Popis	Částka	MD	D
Přijatá záloha na BÚ	12 000	221	324
<i>Vystavený daňový doklad k přijaté záloze</i>			
Základ daně	10 000	-	-
DPH 20%	2 000	324	343
Celkem	12 000	-	-
<i>Faktura vydaná za poradenské služby</i>			
Základ daně	20 000	-	602
DPH 20%	4 000	-	343
Celkem	24 000	311	-
Zúčtování přijaté zálohy	- 10 000	311	324
DPH 20%	- 2 000	311	343
Úhrada zbylé části na BÚ	12 000	221	311

3.2.4 Směnky k úhradě

Jednou z možností, jak uhradit závazek, je směnka k úhradě, kdy je závazek z obchodního vztahu nahrazen závazkem směnečným. Krátkodobý směnečný závazek se účtuje na účtu 322 – Směnky k úhradě a dlouhodobý závazek na účet 478 – Dlouhodobé směnky k úhradě. Cena směnky je tvořena hodnotou závazku a úrokem. Účtování směnek k úhradě je obdobné jako účtování směnek k inkasu.

Tab. 6: Směnka k úhradě

Účetní jednotka má závazek vůči dodavateli, tento závazek bude uhrazen směnkou na běžný účet. Hodnota závazku je 220 000,- Kč, hodnota úroku za běžné období 20 000,- Kč.			
Popis	Částka	MD	D
<i>Faktura přijatá od dodavatele za zboží</i>			
Základ daně	200 000	131	-
DPH 20%	20 000	343	-
Celkem	220 000	-	321
Akceptování směnky stranami	220 000	321	322.1
Úrok za běžné období	20 000	562	322.2
<i>Úhrada směnky v den splatnosti na BÚ</i>			
Původní hodnota závazku	220 000	322.1	-
Úrok	20 000	322.1	-
Celkem	240 000	-	221

Zdroj: autor

3.3 INVENTARIZACE ZÁVAZKŮ

Účelem inventarizace je zjistit:

- a) zda stav závazků v účetnictví odpovídá skutečnému stavu.

Porovnání účetního stavu se skutečným stavem se provádí dokladovou inventurou. Účetní jednotka musí sestavit inventurní soupis ke každému analytickému účtu závazků.

- b) zda hodnota závazků není vyšší, než je jejich účetní hodnota (zda jsou všechny závazky účetní jednotky zahrnuty v účetnictví).

Pokud se při inventarizaci zjistí, že hodnota závazků je vyšší (příp. i nižší), než je jejich výše v účetnictví, uvedou se závazky v účetnictví a v účetní závěrce v tomto zjištěném ocenění. Pokud dojde k právnímu zániku závazku, odepíše se jeho hodnota do výnosů. [1]

4. ČASOVÉ ROZLIŠENÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ

V průběhu účetního období dochází k časovému nesouladu mezi vznikem výnosů a nákladů a příjmů a výdajů. Aby byl zajištěn správný hospodářský výsledek za dané účetní období, je nutné do příslušného účetního období zaúčtovat všechny náklady, výnosy, příjmy a výdaje, které s ním časově a věcně souvisejí.

Tento problém časového nesouladu mezi obdobími řeší časové rozlišení, tím je zajištěno, že v nákladech a výnosech byly při roční uzávěrce jen náklady a výnosy, které s ním hospodářky souvisí.

5. **náklady:** jedná se o vyjádření spotřeby v peněžních prostředcích. K zaúčtování nákladů slouží účtová třída č. 5xx – Náklady. Vznik nákladů nemusí být shodný s okamžikem vzniku výdaje.
6. **výnosy:** jedná se o výkony účetní jednotky, které se vyjadřují v peněžních prostředcích. Pro zaúčtování nákladů slouží účtová třída č. 6xx – Výnosy. Vznik výnosu nemusí souhlasit s okamžikem vzniku příjmu.
7. **výdaje:** představují úbytek peněžních prostředků
8. **příjmy:** představují příjem peněžních prostředků

4.1 OBECNÉ ZÁSADY, KTERÝMI SE ČASOVÉ ROZLIŠENÍ ŘÍDÍ

Z hlediska účtové osnovy se časové rozlišení nákladů a výnosy člení na časové rozlišení:

- a) **v užším pojetí**, které je uskutečňováno na účtech:

- 381 – Náklady příštích období
- 382 – Komplexní náklady příštích období
- 383 – Výdaje příštích období
- 384 – Výnosy příštích období
- 385 – Příjmy příštích období

b) **v širším pojetí**, které zahrnuje:

- dohadné položky aktivní (účet 388) a dohadné položky pasivní (účet 389)
- rezervy (účtová skupina 45x)

Účetní jednotka účtuje v užším pojetí jen tehdy, jsou-li jí současně známy 3 faktory:

9. účel vynaložené částky,
10. přesná částka,
11. období, do kterého se částka vztahuje.

Není-li účetní jednotce některá z podmínek časového rozlišení v užším pojetí, používá dohadné položky a účty rezerv.

Časové rozlišení není nutné používat v případech, že:

- a) se jedná o nevýznamné částky, kdy ponecháním těchto částek v nákladech nebo výnosech bez časového rozlišení nebude dotčen účel časového rozlišení a není tím záměrně upravován hospodářský výsledek.
- b) se jedná o pravidelně se opakující příjmy a výdaje.

4.2 CHARAKTERISTIKA ÚČTŮ POUŽÍVANÝCH V ČASOVÉM ROZLIŠENÍ

4.2.1 Náklady příštích období

Nákladem příštích období je výdaj běžného období, který zčásti souvisí s hospodářskými operacemi příštích období, jedná se například o zaplacení pojištění. Účetní jednotka pro tyto náklady používá účet 381 – Náklady příštích období. V období, se kterým časové rozlišení věcně a časově souvisí, se provádí přeúčtování z účtu 381 na příslušný nákladový účet 5. účtové třídy.

4.2.2 Komplexní náklady příštích období

Účetní jednotka pro tyto náklady používá účet 382 – Komplexní náklady příštích období. Účetní jednotka používá tento účet v případě, že je zapotřebí najednou časově rozlišit více různých nákladových účtů, vztahujících se ke stejnému účelu. Příkladem mohou být náklady vynaložené na přípravu a záběh výroby. Výhoda komplexních nákladů je, že účetní jednotka nemusí náklady časově rozlišovat jeden po druhém, ale pouze převede souhrnnou částku všech nákladů na stranu MD účtu 382 se souvztažným zápisem na stranu Dal účtu 555 – Tvorba a zúčtování komplexních nákladů příštích období. V období, s nímž náklady věcně a časově souvisí, se rozpouští příslušný podíl nákladů opačným zápisem, tj. účet 555 na MD a účet 382 na stranu Dal.

4.2.3 Výdaje příštích období

Účetní jednotka pro tyto náklady používá pasivní účet 383 – Výdaje příštích období. Na tomto účtu se účtuje o nákladech, které již vznikly, ale ještě nebyly zaplacené, tj. neuskutečnil se výdaj. Typickým příkladem je nájemné placené pozadu.

4.2.4 Výnosy příštích období

Účetní jednotka pro tyto náklady používá pasivní účet 384 – Výnosy příštích období. Jsou to ty částky, které byly přijaty v běžném období, ale věcně patří do výnosů v dalších obdobích. Častým příkladem je přijaté nájemné nebo přijaté předplatné.

4.2.5 Příjmy příštích období

Účetní jednotka pro tyto náklady používá účet 385 – Příjmy příštích období. Jedná se o částky, které nebyly podnikem do konce běžného období přijaty, ale věcně a časově souvisí s výnosy tohoto období. Jedná se zejména o pojišťovnou uznané, ale dosud neuhrazené pojistné plnění.

4.2.6 Dohadné účty

U dohadných položek se účet vybírá podle toho, jaké povahy účetní případ je, a to buď aktivní, nebo pasivní účet. Dohadné položky představují pohledávky a závazky, u kterých není známa částka, tzn. tato částka se pouze odhaduje.

12. účet 388 – Dohadné účty aktivní, účtují se zde pohledávky, u kterých není přesně známa částka. Jde například o pohledávku za pojišťovnou, kdy v běžném období došlo k pojistné události, ale pojišťovna do konce běžného období neoznámila přesnou výši náhrady.
13. účet 389 – Dohadné účty pasivní, zaznamenávají se sem závazky, u kterých není přesně známa částka. Například v běžném období účetní jednotka přijala zboží na sklad, ale do konce roku nepřišla faktura od dodavatele.

5. POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY V CIZÍ MĚNĚ

Při provádění obchodních operací se zahraničím je zapotřebí mít přehled o pohledávkách a závazcích vyjádřených v cizí měně. Zákon o účetnictví vyžaduje účtovat v těchto případech jak v české měně, tak i v cizí měně. Pro přepočtení zahraniční měny na měnu českou může účetní jednotka používat buď denní kurz ČNB, nebo pevný kurz.

6. denní kurz: Česká národní banka vyhláší každý pracovní den aktuální denní kurz.
7. pevný kurz: účetní jednotka si sama stanoví pevný kurz ve vnitřní směrnici, dále také i časový úsek, po který bude kurz používat. Takto stanovený časový úsek nesmí přesáhnout účetní období. V průběhu stanovené doby je v případě potřeby možné kurz měnit.

Ke dni uskutečnění účetního případu se aplikují výše popsané způsoby, avšak k rozvahovému dni (tj. ke dni sestavení účetní závěrky) se k přepočtení pohledávek,

závazků a finančních prostředků znějící na cizí měnu používá denní kurz vyhlášený ČNB.

5.1 KURZOVÉ ROZDÍLY PŘI ÚHRADĚ FAKTUR OD ZAHRANIČNÍCH OBCHODNÍCH PARTNERŮ

Vzhledem k časovému nesouladu mezi okamžikem vzniku devizové pohledávky a okamžikem jejího uhrazení dochází při používání denních kurzů ke vzniku kurzových rozdílů, a to vlivem kolísání kurzů. Vzniklý kurzový rozdíl se účtuje podle své povahy na účet 563 – Kurzové ztráty, nebo na účet 663 – Kurzové ztráty. Tyto rozdíly ovlivňují hospodářský výsledek a jsou daňově účinné.[1]

Tab. 7: Kurzová ztráta

Prodej výrobků do zahraničí. Vystavená faktura byla na částku 1 000 EUR, kurz ČNB ke dni uskutečnění účetního případu: 25,20 Kč/EUR. Za 14 dní banka připsala 1 000 EUR na bankovní účet jako úhradu od zahraničního odběratele, kurz ČNB ke dni úhrady: 25,00 Kč/EUR.			
Popis	Částka	MD	D
Faktura vystavená	25 200	311	601
Úhrada na BÚ	25 000	221	311
Kurzový rozdíl	200	563	311

Zdroj: autor

Věřitel obdržel na bankovní účet částku nižší, než měl. Bude tedy účtovat o kurzové ztrátě. Je zapotřebí vyrovnat aktivní účet 311, který má konečný zůstatek na straně MD.

Tab. 8: Kurzový zisk

Nákup zboží ze zahraničí. Vystavená faktura byla na částku 1 000 EUR, kurz ČNB ke dni uskutečnění účetního případu: 25,50 Kč/EUR. Za 14 dní banka odepsala 1 000 EUR na bankovní účet jako úhradu zahraničnímu dodavateli, kurz ČNB ke dni úhrady: 25,20 Kč/EUR.			
Popis	Částka	MD	D
Faktura přijatá	25 500	131	321
Úhrada z BÚ	25 200	321	221
Kurzový rozdíl	300	321	663

Zdroj: autor

Díky snížení kurzu účetní jednotka zaplatila o 300 Kč méně, než měla. Bude tedy účtovat o kurzovém zisku. Je zapotřebí vyrovnat pasivní účet 321, který má konečný zůstatek na straně DAL.

5.2 KURZOVÉ ROZDÍLY VYPLÝVAJÍCÍ Z UZAVÍRÁNÍ ÚČETNÍCH KNIH

Na konci účetního období se ke dni účetní závěrky musí přepočítat platným kurzem ČNB valutová pokladna, devizový účet a především, neuhrazené pohledávky a závazky v cizí měně. Rozdíl z ocenění se účtuje na účet 563 – Kurzová ztráta, nebo na účet 663 – Kurzový zisk.

Tab. 9: Přepočet závazku platným kurzem ČNB ke dni 31. 12.

Nákup zboží ze zahraničí. Faktura přijatá byla na částku: 2 000 EUR, kurz ČNB ke dni uskutečnění účetního případu: 25,20 Kč/EUR. Faktura nebyla do konce roku uhrazena. Kurz ČNB ke dni 31. 12. je 25,00 Kč/EUR. V následujícím účetním období dojde k úhradě faktura, kurz ČNB je 25,10 Kč/EUR).			
Popis	Částka	MD	D
Faktura přijatá	50 400	131	321
Kurzový rozdíl k 31.12.	400	321	663
<i>Následující účetní období</i>			
Úhrada FAP z BÚ	50 200	321	221
Kurzový rozdíl	200	563	321

Zdroj: autor

5.3 ÚČTOVÁNÍ O DPH V SOUVISLOSTI SE ZAHRANIČNÍM OBCHODEM

Při obchodu se zahraničím je zapotřebí rozlišovat, zda se jedná o obchod s partnerem z jiného členského státu Evropské unie, nebo zda se jedná o partnera ze zemí mimo EU.

Pořízení z jiného členského státu EU

Dodavatel tuto dodávku nezdaňuje daní z přidané hodnoty, jelikož si česká účetní jednotka vypočte daň sama, jedná se o tzv. přidanění. Účetní jednotce vzniká dnem vystavení daňového dokladu (nejpozději do 15 dnů následujícího měsíce od obdržení dodávky) je povinna vypočtenou daň odvést finančnímu úřadu. Dokud neobdrží účetní jednotka daňový doklad od zahraničního dodavatele, nemá nárok na odpočet DPH.

Tab. 10: Faktura přijatá – EU

Česká účetní jednotka nakoupila dne 1. 6. materiál z Německa. Faktura přijatá byla na částku: 1 500 EUR a byla přijata ve stejný den s dodávkou materiálu. Účetní jednotka má stanovený pevný kurz: 25,00 Kč/EUR. Doprava zboží stojí 2 500 Kč. Obě firmy jsou plátcí DPH.			
Popis	Částka	MD	D
Faktura přijatá	37 500	111	321
Vedlejší náklady - doprava	2 500	111	321
Přidanění DPH 20%	7 500	349	343
Nárok na odpočet DPH 20%	7 500	343	349

Zdroj: autor

Pořízení ze zemí mimo EU

Účetní jednotka musí opět účtovat o přidanění a nároku na odpočet daně z přidané hodnoty. DPH je však počítáno z celní hodnoty. Celní hodnotou myslíme cenu pořízení zvýšenou o vedlejší náklady související s pořízením a clo.

Clo se vypočítá pomocí sazby, která je zakotvená v celním sazebníku. Touto sazbou se násobí částka na faktuře, převedená na českou měnu pomocí kurzu celnice. Clo vstupuje do pořizovací ceny a představuje závazek vůči celnímu úřadu.

Tab. 11: Faktura přijatá ze země mimo EU

Česká účetní jednotka nakoupila dne 1. 8. materiál z Thajska. Faktura přijatá byla na částku: 5 000 EUR a byla přijata ve stejný den s dodávkou materiálu. Účetní jednotka má stanovený pevný kurz: 25,00 Kč/EUR. Doprava zboží stojí 10 000 Kč. Clo činí 4 % z ceny na FAP.			
Popis	Částka	MD	D
Faktura přijatá	125 000	111	321
Vedlejší náklady - doprava	10 000	111	321
Clo	5 000	111	379
Přidanění DPH 20%	28 000	349	343
Nárok na odpočet DPH 20%	28 000	343	349

Zdroj: autor

III. METODIKA PRÁCE

Teoretické části byla věnována první část bakalářské práce, pro jejíž zpracování bylo nutné získat informace z odborné literatury a z internetových stránek, související s problematikou zúčtovacích vztahů, přesněji s odběratelsko-dodavatelskými vztahy.

Pro vypracování druhé poloviny bakalářské práce jsem využila informací a materiálů týkající se účetnictví podniku, se kterým jsem spolupracovala. Veškeré doklady pocházejí z roku 2011, a proto v teoretické i praktické části bakalářské práce uvádím sazby DPH platné k tomuto roku, tzn. základní sazba DPH je 20% a snížená sazba DPH je 10%. Vybrané podklady jsou uvedeny v příloze.

V praktické části bakalářské práce jsou popsány informace o firmě, které byly zjištěny na základě konzultace s jednatelem firmy, z podnikových dokumentů a z ekonomického systému. Pro zachycení účetních operací, které jsou specifické pro tuto účetní jednotku, jsem využila těchto dokumentů: výkaz zisků a ztrát, rozvaha, Cash Flow a další doklady, např.: faktury přijaté a vydané.

Některá vybraná data jsou zpracována pomocí tabulek a obrázků, k jejichž vytvoření byl použit program Microsoft Excel 2007 a Microsoft Word 2007.

IV. PRAKTICKÁ ČÁST

6. POPIS ÚČETNÍ JEDNOTKY

7. EKONOMICKÝ SYSTÉM

7.1 DOKLADY V EKONOMICKÉM SYSTÉMU HELIOS

7.1.1 Faktura přijatá

7.1.1.1 Údaje dokladu

7.1.1.2 Předkontace dokladu

7.1.2 Faktura vydaná

7.1.3 Interní doklad

7.1.4 Změna a zrušení dokladu

8. FAKTURACE

8.1 FAKTURACE TUZEMSKO

8.1.1 Faktura přijatá

8.1.2 Faktura přijatá s vazbou na fakturu vydanou

8.1.3 Faktura vydaná

8.2 FAKTURACE ZAHRANIČÍ

8.2.1 Fakturace v rámci EU

8.2.1.1 Faktura přijatá

8.2.1.2 Faktura vydaná

8.2.2 Fakturace mimo EU

8.2.2.1 Faktura přijatá

9. ČASOVÉ ROZLIŠENÍ

9.1.1 Použití účtu 381 – Náklady příštích období

9.1.2 Použití účtu 383 – Výdaje příštích období

9.1.3 Použití účtu 384 – Výnosy příštích období

10. ANALYTICKÁ EVIDENCE A SALDOKONTO

11. NÁVRHY NA ŘEŠENÍ NĚKÝCH PROBLÉMŮ V ÚČETNÍ JEDNOTCE

6. POPIS ÚČETNÍ JEDNOTKY

Podnik, který mi poskytl potřebné materiály a informace pro praktickou část bakalářské práce, si nepřál být jmenován. Z tohoto důvodu jsem zvolila pracovní název „BCG“. Jedná se o společnost s ručením omezeným, která se zabývá stavební činností, projektovou činností, výrobou transportbetonů, recyklací vráceného betonu, půjčováním mechanizace a techniky a dopravou. Tato firma má dlouholeté zkušenosti s provozováním všech uvedených služeb. V současné době využívá firma vysoce moderní betonárku typu Stetter HRS 1, která patří k jedněm z nejkvalitnějších na trhu. V roce 2000 získala firma certifikát řízení jakosti na výrobu betonu. Dále za účelem zvýšení důvěryhodnosti, zajištění ustálené jakosti produkce a pro lepší uplatnění na trhu stavebních prací vybudovala firma v roce 2003 systém jakosti i pro stavební činnost a získala certifikát o splnění požadavků ČSN (české technické normy) EN 9001:2001 a ČSN EN ISO 14001:2005, kdy se jedná o splnění specifikovaných požadavků na systém managementu jakosti, pro nezávislé posouzení schopnosti organizace plnit požadavky norem, zákazníků, předpisů, ale i vlastních požadavků stanovených pro efektivní fungování všech procesů. Ve všech činnostech firma „BCG“ vylepšuje a modernizuje svoji činnost, čímž dbá na ochranu životního prostředí.

Firma se snaží zákazníkům vyjít plně vstříc, a tudíž nabízí nadstandardní služby, aby beton a ostatní služby vždy plně vyhovovaly požadavkům zákazníka. K dobrému jménu přispívají i odborně vyškolení zaměstnanci. Firma v období od 1. února 2011 do 31. prosince 2011 zaměstnávala průměrně 44 zaměstnanců, z toho tři řídící pracovníky. Firma se snaží o minimalizaci nákladů, ne ovšem na úkor kvality, což si může dovolit zejména proto, že na trhu působí již přes 21 let a má vybudovanou silnou konkurenční pozici. Výsledek hospodaření společnosti činil za rok 2010 5 496 000 Kč.

Účetní jednotka má k dispozici určité množství vlastních nákladních vozů, které splňují ekologické normy a každý rok dochází k obměně v závislosti na jejich míře opotřebení. Ve vozovém parku této společnosti se nachází nákladní automobily značek MAN, Multicar, domíchávače MAN, osobní automobil Passat a dále nabízí zapůjčování mechanizace Válce BOMAG, bagru, UNC, traktobagru nebo jeřábů.

7. EKONOMICKÝ SYSTÉM

Z důvodu velikosti a obratu firmy „BCG“ využívá společnost ekonomický systém k zápisu hospodářských operací do účetnictví. Program byl zvolen dle zaměření a velikosti firmy. Mezi hlavní kritéria pro výběr programu patřil vzhled tiskových sestav a možnost širokého využití.

Ekonomický systém poskytuje společnosti „BCG“ firma R² SOFTWARE v. o. s., Praha. Obchodní značka pro IS R² SOFTWARE se nazývá Laura. Tento program je vytvořen pro firmy všech velikostí a zaměření.

7.1 DOKLADY V EKONOMICKÉM SYSTÉMU LAURA

Pro zaevidování veškerých dokladů do účetnictví společnost „BCG“ využívá ekonomický systém LAURA. Záhlaví účetního programu obsahuje následující agendy: Hlavní kniha, Utility, Zakázky, Sklad, Mzdy, Fakturace. Každá z těchto agend zahrnuje další možnosti voleb.

Společnost „BCG“ poskytuje své výrobky, materiál, služby odběratelům a na základě toho vzniká faktura vydaná. Faktura přijatá vzniká obdržáním výrobků, materiálu nebo služby od dodavatele. V určitých případech je zapotřebí provést zápis do účetnictví firmy pomocí vnitřního dokladu.

Následující kapitoly se zabývají způsobem zaúčtování faktury přijaté, vydané a vnitřního dokladu. A dále jakým způsobem a za jakých podmínek provádí firma „BCG“ změnu a zrušení dokladu v programu LAURA.

7.1.1 Faktura přijatá

Firma „BCG“ obdržela fakturu od českého dodavatele za dodávku materiálu. Firma Kámen a písek, spol. s r. o. požaduje uhradit celkovou částku ve výši 12 506,11 Kč. Z toho tvoří 10 421,76 Kč základ daně a DPH ve výši 20%.

Při přijetí faktury se provádí její zápis do knihy pošt, poté po odsouhlasení nejvyšším vedením nebo stavbyvedoucím dochází ke střediskovému začlenění do nákladů.

Následně dochází k přezkoumání správnosti údajů a faktura je zaúčtována, očíslována a je vystaven účetní předpis. Po zaplacení fakturované částky je faktura založena, dle nařízení příslušných právních předpisů, a to po dobu 10 let.

7.1.1.1 Údaje dokladu

- a) Variabilní symbol. U faktury přijaté je vždy variabilním symbolem číslo faktury, které jí je přiděleno dodavatelem.
- b) Konstantní symbol. Jedná se o identifikátor bankovních plateb, tzn. že určuje charakter a způsob platby.
- c) Dodavatel. Kolonka dodavatel obsahuje název a adresu firmy, která fakturu za své výrobky, zboží či služby vydala.

8 Program LAURA nabízí možnost založit si adresář dodavatelů. Firma si zadá údaje, které se nemění, a následné účtování probíhá rychleji.

9 Pokud firma v adresáři není, údaje z faktury přijaté se zadávají ručně.

- d) Odběratel. V kolonce odběratel se nachází název a adresa firmy, která daný výrobek, zboží nebo službu přijala.
- e) Identifikační číslo. Jedná se o osmimístné číslo sloužící k identifikaci podnikatelských subjektů.
- f) Daňové identifikační číslo. Toto číslo přiděluje finanční úřad každé fyzické nebo právnické osobě, která je povinna odvádět daně. DIČ se také používá k určování plátců DPH, tzn. osoby, které jsou plátcí DPH, musí svůj DIČ uvádět na všech svých dokladech, naopak neplátcí DPH ho uvádět nesmějí.
- g) Datum vystavení faktury, datum uskutečnění zdanitelného plnění, datum splatnosti.
- h) Forma úhrady. Standardně je uváděna způsob platy převodem nebo hotově.
- i) Informace o fakturovaném zboží, výrobku nebo službě (např. katalogové číslo, název, množství, jednotková cena, cena, DPH, cena celkem).

- j) Tabulka rekapitulace. Údaje z této tabulky převádí ekonomický program do daňového přiznání, a proto je důležité správné vyplnění údajů. Obsahuje řádky pro vyplnění:
- základ daně
 - sazby DPH: základní sazba 20%, snížená 10%
 - částku celkem k úhradě
- k) Záloha, pokud byla na fakturu složena.
- l) Měna.
- m) Haléřové vyrovnání, které se u faktury přijaté účtuje pomocí účtu 548 (Ostatní provozní náklady) nebo účtu 648 (Ostatní provozní výnosy).

Obrázek 1: Údaje faktury přijaté

KÁMEN A PÍSEK spol. s r.o.
Český Krumlov

Faktura - daňový doklad číslo: 601111042

Var. symbol: 601111042
Spec. symbol: Konst. symbol: 0308
Číslo smlouvy / objednávky :

Dodavatel:

Kámen a písek, spol. s r.o.
Linecká 277
381 01 Český Krumlov
Česká republika

IČO: 42396158	DIČ: CZ42396158
Peněžní ústav: UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	
Číslo účtu:	
IBAN:	
Lom: Ševětín	

Odběratel:

stavební společnost,
společnost s ručením omezeným

Česká republika

IČO: 15769453	DIČ: CZ15769453
Datum vystavení: 6.12.2011	
Datum uskut. zdanit. plnění: 1.12.2011	
Datum splatnosti: 30.12.2011	
Forma úhrady: Převodem	

OR: Krajský soud v Č.Budějovicích odd. C,
Fakturuje Vám

Kat.č.	Název	Množství	Jedn. cena	Cena	DPH %	Celkem
223	POK 8/16 (B)	56,64 t	184,00	10 421,76	2 084,35 20	12 506,11 Kč
Součet položek po zaokrouhlení DPH						12 506,11

Rekapitulace [Kč]:	Základ	Sazba%	DPH
	10 421,76	20	2 084,35
	0,00	10	0,00
	0,00	0	0,00

Celkem k úhradě **12 506,11 Kč**

7.1.1.2 Předkontace dokladu

Předkontací se rozumí určení dvou, a i více, souvztažných účtů, na které firma zaúčtuje danou účetní operaci. Přijatou fakturu, výše uvedenou, firma „BCG“ zaúčtuje na účet 321.100 – Dodavatelé (tuzemsko). Firma rozděluje účet 321 – Dodavatelé pomocí analytické evidence na dodavatelé tuzemsko (321.100), zahraničí (321.200) a spojovací účet (321.130). V programu LAURA je možné si přednastavit a uložit nejčastěji využívané předkontace pro daný doklad. Na faktuře se předkontace uvádí na tzv. kontačním razítku.

Jak bylo řečeno firma „BCG“ vede analytickou evidenci účtů, při účtování se zadají první tři čísla účtu (tj. syntetický účet), vybere se ze seznamu analytických správný účet a zadá se částka. Účtování u této faktury bude následující: strana MD účet 112.200 částka 10 421,76 Kč a účet 343.100 částka 2 084,35 Kč, strana DAL účet 321.100 s celkovou částkou 12 506,11 Kč.

Obrázek 2: Předkontace faktury přijaté

předkontace dokladu					
Účet	Název účtu	MD	DAL	VS	Zakázka
112.200	Materiál - písky	10 421,76			
343.100	DPH zak. sazba	2 084,35			
Rekapitulace [Kč]:					
Základ		10 421,76			
DPH 20%		2 084,35			
Celkem		12 506,11			

7.1.2 Faktura vydaná

Evidence vydaných faktur do ekonomického programu probíhá na podobném principu jako evidence faktur přijatých. Variabilní symbol se tvoří z čísla faktury a využívá se při sehrávání přijaté platby na běžný účet, nebo v hotovosti a přesunu pohledávky, za kterou je hrazeno, do stavu splacené pohledávky. Číslo faktury je zároveň i pořadovým číslem.

Firma „BCG“ vystavila fakturu odběrateli za zapůjčení stropních vzpěr. Firma WINDOOR CZ, spol. s r. o. má uhradit celkovou částku ve výši 1 872,- Kč. Z toho tvoří 1 560,- Kč základ daně a DPH ve výši 20%.

Obrázek 3: Údaje faktury vydané

FAKTURA			
379 01 Třeboň		Číslo : FV11200221	
Vaše objednávka		110844	ze dne 21/11/2011
Příjemce	Odběratel (IČ:26023431, DIČ:CZ26023431)		
Spůsob předání	WINDOOR CZ, sro Školní 64/I 377 01 Jindřichův Hradec		
Forma úhrady: Bankovním převodem	Den vystavení dokladu 30.12.2011		
Banka: KB Třeboň	Den uskutečnění zdanitelného plnění 22.12.2011		
swift: konst: 308	Den splatnosti 16.01.2012		
konto: /0100			
IBAN :			
Popis zboží	Množství	Cena/jed.	DPH
Označení dodávky			Cena celkem (Kč)
Fakturuje Vm zapůjčení stropních vzpěr:			
23.11.-18.12. strop. vzpěry	20ks/26d	520.000	3.00 20.0%
			1560.00
Daň z přidané hodnoty v sazbě 2 - 20.0% z částky	1560.00		
		Celkem bez DPH:	1560.00
			312.00
		K úhradě:	1872.00

7.1.3 Interní doklad

Určité případy, které nastanou v účetnictví, vyžadují zápis dané účetní operace na interní doklad, nazývaný také jako vnitřní účetní doklad. Jedná se zejména o časové rozlišení, zúčtování poskytnuté zálohy s fakturou, kurzové rozdíly a zápočet, tj. vzájemné vyrovnání pohledávek a závazků.

Interní doklad obsahuje 5 sloupců, počet řádků je odvozen od dané účetní operace, dále označení účetní jednotky, datum vyhotovení a číslo dokladu.

Obrázek 4: Interní doklad

Vnitropodnikové účetnictví

Účetní jednotka: "BCG"

Doklad č.: 870/6081

Datum vystavení: 10.11.2011

Přílohy: 0

Datum	Popis účetní operace	Částka	MD	DAL
10.11.2011	Zúč. přijaté zálohy	-220 000	311.100	
	- základ DPH	-200 000		324.100
	- DPH 20%	-20 000		343.300

V účetní jednotce dochází k zúčtování přijaté zálohy s fakturou, kdy výše zálohy je odečítána od fakturované částky.

7.1.4 Změna a zrušení dokladu

Veškeré změny nebo zrušení dokladu je možné provést pouze v případě, že účetní období pro provedení oprav nebylo ještě uzavřeno. Po vyhledání faktury přijaté nebo vydané dle pořadového čísla, je následně možné provést opravy libovolných údajů. Pokud však již došlo k úhradě zaúčtované faktury a faktura stále patří do aktuálního období, je nutné tuto fakturu tzv. odúčtovat a poté provést výpočet případných nedoplatků nebo přeplatků faktury, které vznikly změnou údajů na dokladu. U neuhrazených faktur z aktuálního měsíce jde provést změny či zrušení dokladu kdykoli. Ke změně nebo zrušení interního dokladu dochází obdobným způsobem jako u faktur.

8. FAKTURACE

Faktury jsou obecně nejpoužívanějším dokladem v obchodních vztazích, toto platí i pro společnost „BCG“. Veškeré náležitosti dokladu vyhovují platným právním předpisům (např. Zákon o účetnictví, Občanský zákoník, Zákon o DPH, Obchodní zákoník a další). Tato kapitola, v souvislosti s tématem bakalářské práce, se zaměřuje na tuzemské faktury přijaté a vydané, dále popisuje specifické účetní případy související s obchodováním se zahraničím, tzn. přidanění, nárok na odpočet, kurzové rozdíly.

8.1 FAKTURACE TUZEMSKO

Největší množství uzavřených kontraktů a zakázek má firma „BCG“ v tuzemsku. V případě, že firma poskytuje služby, nebo dodává své výrobky, je v pozici dodavatele a vydává odběrateli fakturu, čímž jí vzniká pohledávka z obchodních vztahů. Pokud je firma „BCG“ v pozici odběratele, tím, že přijímá zboží, služby a výrobky na fakturu, vzniká jí závazek. Evidence tohoto závazku probíhá formou dokladu faktura přijatá. U všech dokladů v obchodních vztazích je při účtování zapotřebí rozlišit období, do kterého se doklady pořizují.

Faktury z tuzemska rozděluje firma „BCG“ na tři druhy. Prvním typem je faktura přijatá za poskytnuté služby a dodané výrobky, nebo zboží. Druhý typ je tvořen fakturou přijatou, která má vazbu na fakturu vydanou. Poslední typ tvoří faktury vydané, které souvisí s předmětem podnikání společnosti „BCG“.

Firma „BCG“ provádí u nových zákazníků kontrolu plátců daně z přidané hodnoty pomocí administrativního registru ekonomických subjektů (ARES). Na tomto informačním systému je možno zjistit potřebné informace, včetně DIČ, veškerých českých podnikatelských subjektů. Tento registr je možno nalézt na internetových stránkách Ministerstva financí. Pokud jsou veškeré potřebné informace o subjektu v pořádku, je tato firma zařazena do seznamu ověřených plátců daně.

8.1.1 Faktura přijatá

Nejčastěji je faktura přijatá ve firmě „BCG“ vystavena za materiál pro výrobu betonárky.

Dodavatel zaslal fakturu za materiál, konkrétně za štěrk PDK 11/22 (B). Datum uskutečnění zdanitelného plnění je 4. dubna 2011. Faktura byla doručena 20. dubna 2011. Faktura je tedy účetně i časově zaúčtována do aktuálního období, tj. měsíce dubna. Základ daně činí 11 720,- Kč, daň je 2 360,- Kč, tj. 20%. Celková částka k úhradě je 14 080,- Kč.

Tab. 12: Zaúčtování faktury přijaté

Popis	Částka (Kč)	MD	D
Faktura přijatá za materiál	11 720,-	112.100	
DPH 20%	2 360,-	343.100	
Celkem	14 080,-		321.100

Zdroj: autor

8.1.2 Faktura přijatá s vazbou na fakturu vydanou

Jedná se o specifický případ, kdy firma vystaví fakturu vydanou na základě objednávky, provedení této zakázky neprovádí však sama, ale zadá ji jinému podnikatelskému subjektu, a to z důvodu vytíženosti vlastních prostředků nebo ji daný podnikatelský subjekt provede za nižší náklady než firma sama. Firma se stává pouze zprostředkovatelem a profituje z přidané marže. Ve firmě „BCG“ se většinou jedná o dopravu výrobků.

Údaje z faktury přijaté

Dodavatel Michal Bouda – Uhelné sklady doručil dne 12. září 2011 firmě „BCG“ fakturu za přepravu nákladu. Datum uskutečnění zdanitelného plnění je 6. září 2011, částka celkem činí 2688,- Kč, z toho DPH 20% je 448,- Kč a základ daně činí 2240,- Kč.

Tab. 13: Zaúčtování faktury přijaté s vazbou na fakturu vydanou

Popis	Částka (Kč)	MD	D
Faktura přijatá za služby	2 240,-	518.210	
DPH 20%	448,-	343.100	
Celkem	2 688,-		321.130

Zdroj: autor

Faktura přijatá bude mít vazbu na fakturu vydanou. Celková částka faktury vydané bude oproti faktuře přijaté výrazně nižší a to z důvodu, že se jedná pouze o jednu přepravu, kdy cena dopravy a k ní připočítaná marže je zahrnuta v celkové částce faktury vydané.

Označení vazby faktury přijaté na fakturu vydanou je důležité, a proto při účtování do ekonomického systému je potřeba tuto skutečnost zadat. Pro tento účel firma využívá účet 321.130 – Dodavatelé spojovací účet. Firma proplácí faktury přijaté s vazbou na fakturu vydanou v den splatnosti, ne tedy až po přijetí úhrady za ji vydanou fakturu.

Údaje z faktury vydané

Firma „BCG“ dne 16. září 2011 vystavila fakturu vydanou odběrateli SWIETELSKY stavební s.r.o., za přepravu materiálu. Základ daně činí 21 570,- Kč, daň je 4 314,- Kč, tj. 20%, a celková částka činí 25 884,- Kč. Předmětem plnění je nákladní přeprava. Datum uskutečnění zdanitelného plnění je 14. září 2011.

Tab. 14: Zaúčtování faktury vydané

Popis	Částka (Kč)	MD	D
Faktura vydaná za služby	21 570,-		602.220
DPH 20%	4 314,-		343.300
Celkem	25 884,-	311.100	

Zdroj: autor

8.1.3 Faktura vydaná

Podnikatelská činnost společnosti je rozdělena na dvě hlavní části, na hlavní, tj. stavební činnost, kdy je vystaven menší počet faktur vydaných, avšak znějící na vyšší částku, a činnost betonárky. Faktury vydané z této provozovny mají největší podíl z celkového množství faktur vydaných.

Dne 29. července 2011 společnost vystavila fakturu vydanou na odběratele za dodávku betonu C25/30-XC3 na výstavbu výrobní haly. Odběratelem je společnost BEST, a.s. a datum uskutečnění zdanitelného plnění je 14. července 2011. Celková částka k úhradě po zaokrouhlení činí 11 108,- Kč, z toho DPH 20% je 1 852,- Kč a základ daně činí 9 256,- Kč.

Tab. 15: Zaúčtování faktury vydané

Popis	Částka (Kč)	MD	D
Faktura vydaná za výrobky	9 256,-		601.100
DPH 20%	1 852,-		343.300
Celkem	11 108,-	311.100	

Zdroj: autor

8.2 FAKTURACE ZAHRANIČÍ

Jak již bylo zmíněno, většina zakázek firmy „BCG“ probíhá v tuzemsku, firma však některé své zakázky provádí i v zahraničí, a to jak v rámci EU, tak i mimo ni. Proto se následující kapitoly zabývají problematikou fakturace v rámci EU, s ní související kurzové rozdíly, přidání nároku na odpočet DPH, a krátce i o fakturaci mimo EU, tj. v rámci třetích zemí.

8.2.1 Fakturace v rámci EU

Jako u fakturace v tuzemsku i při fakturaci se zahraničím ověřuje společnost „BCG“ své dodavatele z EU. Ověření probíhá podle VAT number, tj. číslo plátce DPH, na webových stránkách Evropské komise na následujícím odkazu:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/vieshome.do. V souvislosti s obchodními vztahy v zahraničí je nutno účtovat o kurzových rozdílech, přidanění a možnosti následného odpočtu DPH.

Účetní jednotka používá pro zúčtování kurzových rozdílů aktuální denní kurz ČNB.

8.2.1.1 Faktura přijatá (EU)

Firma úzce spolupracuje s německým výrobcem MAN Nutzfahrzeuge AG při dodávkách náhradních dílů na svá nákladní vozidla.

Dne 31. srpna 2011 byla firmě doručena faktura od německého dodavatele MAN Nutzfahrzeuge AG. Celková částka k úhradě činí 2 385 EUR, kdy kurz dle platného kurzovního lístku ke dni uskutečnění účetního případu byl 24,48 Kč/EUR.

Zaúčtování

Jelikož je účetní jednotka plátce DPH, musí se při dovozu ze zahraničí účtovat o přidanění a poté o nároku na odpočet daně.

V den úhrady faktury přijaté, tj. 12. září 2011, je denní kurz vyhlášený ČNB 24,35 Kč/EUR, tzn. že firma bude účtovat o kurzovém zisku.

Tab. 16: Přidanění, nárok na odpočet DPH a kurzový zisk

Popis	Částka (Kč)	MD	D
Faktura přijatá za materiál	58 384,80	501.200	321.200
DPH 20% přidanění	11 677,-	349.100	343.150
DPH 20 % odpočet	11 677,-	343.150	349.100
Úhrada FAP z BÚ	58 074,80	321.200	221.140
Kurzový rozdíl	310,-	321.200	663.100

Zdroj: autor

Postup výpočtu částek

$$2\,385 * 24,48 = 58\,384,80 \text{ Kč}$$

Výsledkem výpočtu je celková částka v Kč, kterou zaúčtuje jednotka, jako závazek na stranu DAL a náklad na stranu MD. Jelikož Zákon o účetnictví udává povinnost účtovat v cizí i české měně, musí účetní jednotka přepočítat celkovou částku na faktuře platným kurzem, v tomto případě denním kurzem ČNB.

$$2\,385 \cdot 24,35 = 58\,074,80 \text{ Kč}$$

Celková částka uvedená na faktuře je přepočtena kurzem k datu úhrady faktury. Tento kurz je rozdílný od kurzu, kterým byla přepočtena faktura po jejím přijetí.

$$58\,074,80 - 58\,384,80 = 310,- \text{ Kč}$$

Rozdíl částek uvádí výnos, nebo náklad plynoucí z kurzového rozdílu. V tomto případě dochází ke kurzovému zisku ve výši 310,- Kč a je proto zapotřebí vyrovnat účet 321.200.

8.2.1.2 Faktura vydaná (EU)

Do zahraničí dodává společnost nejvíce transportbetony, jelikož se jedná o velice kvalitní výrobky splňující i ty nejvyšší požadavky.

Dne 7. listopadu 2011 vystavila firma „BCG“ fakturu rakouskému odběrateli BAUHOLDING STRABAG AG. Celková částka k úhradě činí 10 690 EUR, kdy kurz dle platného kurzovního lístku ke dni uskutečnění účetního případu byl 24,23 Kč/EUR.

Zaúčtování

Firma „BCG“ nebude o DPH účtovat, jelikož podle §10 odstavce 2 zákona o DPH je osobou povinnou přiznat a zaplatit daň z přidané hodnoty plátce, pro kterého je daná služba prováděna, v tomto případě tedy společnost STRABAG.

V den úhrady faktury vydané, tj. 14. prosince 2011, je denní kurz vyhlášený ČNB 24,16 Kč/EUR, tzn. že firma bude účtovat o kurzové ztrátě.

Tab. 17: Kurzová ztráta

Popis	Částka (Kč)	MD	D
Faktura vydaná za výrobky	259 018,70	311.200	601.100
Úhrada FAV na BÚ	258 270,40	221.100	311.200
Kurzový rozdíl	748,30	563.100	311.200

Zdroj: autor

Postup výpočtu částek

$$10\,690 \cdot 24,23 = 259\,018,70 \text{ Kč}$$

Výsledkem výpočtu je celková částka v Kč, kterou zaúčtuje jednotka, jako pohledávku na stranu MD a výnos na stranu DAL. Účetní jednotka musí dle Zákona o DPH přepočítat celkovou částku na faktuře platným kurzem, v tomto případě denním kurzem ČNB.

$$10\,690 \cdot 24,16 = 258\,270,40 \text{ Kč}$$

Celková částka uvedená na faktuře je přepočtena kurzem k datu úhrady faktury. Tento kurz je rozdílný od kurzu, kterým byla přepočtena faktura po jejím vydání.

$$259\,018,70 - 258\,270,40 = 748,30 \text{ Kč}$$

Rozdíl částek uvádí výnos, nebo náklad plynoucí z kurzového rozdílu. V tomto případě se jedná o kurzovou ztrátu ve výši 748,30 Kč a je proto zapotřebí vyrovnat účet 311.200.

8.2.2 Fakturace mimo EU

Společnost „BCG“ využívá možnosti nákupu speciální techniky a pomůcek přímo od výrobců, čímž spoří peněžní prostředky. Poté co je dle celní deklarace dovážený materiál propuštěn do volného oběhu, je účetní jednotka povinna přiznat daň, odvést vyměřené clo a má nárok na odpočet daně.

8.2.2.1 Faktura přijatá

Dne 26. října 2011 byla firmě doručena faktura od výrobce pracovního a sportovního oblečení z USA Columbia Sportswear Company. Celková částka k úhradě činí 1 463 USD, kdy kurz dle platného kurzu celnice ke dni uskutečnění účetního případu byl 18.60 Kč/USD.

Zaúčtování

Jelikož je účetní jednotka plátce DPH, musí se při dovozu ze zahraničí účtovat o přidanění a poté o nároku na odpočet daně. V den úhrady faktury přijaté, tj. 28. listopadu 2011, je vyhlášený kurz 18,31 Kč/EUR, tzn. že firma bude účtovat o kurzovém zisku.

Z důvodu pořízení zboží ze země mimo EU je firma povinna účtovat o clu a vyměřené clo uhradit.

Tab. 18: Přidanění, nárok na odpočet DPH, clo a kurzový zisk

Popis	Částka (Kč)	MD	D
Faktura přijatá za materiál	8 611,80	111.300	321.200
Celní deklarace - clo	603,-	111.300	379.100
DPH 20% přidanění	1 843,-	349.100	343.150
DPH 20 % odpočet	1 843,-	343.150	349.100
Úhrada FAP z BÚ	8 477,60	321.200	221.140
Kurzový rozdíl	134,20	321.200	663.100
Úhrada cla celnímu úřadu	603,-	379.100	221.100

Zdroj: autor

Postup výpočtu částek

$$463 * 18,60 = 8\,611,80 \text{ Kč}$$

Výsledkem výpočtu je celková částka v Kč, kterou zaúčtuje jednotka, jako závazek na stranu DAL a náklad na stranu MD. Jelikož Zákon o účetnictví udává povinnost účtovat

v cizí i české měně, musí účetní jednotka opět přepočítat celkovou částku na faktuře platným kurzem vydaným celníci.

$$463 * 18,31 = 8\,477,60 \text{ Kč}$$

Celková částka uvedená na faktuře je přepočtena kurzem k datu úhrady faktury. Tento kurz je rozdílný od kurzu, kterým byla přepočtena faktura po jejím přijetí.

$$8\,611,80 - 8\,477,60 = 134,20 \text{ Kč}$$

Rozdíl částek uvádí výnos, nebo náklad plynoucí z kurzového rozdílu. V tomto případě dochází ke kurzovému zisku ve výši 134,20 Kč a je proto zapotřebí vyrovnat účet 321.200.

9. ČASOVÉ ROZLIŠENÍ

V této kapitole jsem se zaměřila na problematiku časového rozlišení. Časové rozlišení je upraveno v Zákoně o účetnictví. Použití přechodných účtů je spojeno s povinností dané účetní operace účtovat do období, se kterým věcně a časově souvisejí. Firma „BCG“ časové rozlišení účtuje do ekonomického systému formou interních dokladů, a to na účty 381.100 – Náklady příštích období, 383.100 – Výdaje příštích období a 384.100 – Výnosy příštích období.

9.1.1 Použití účtu 381 – Náklady příštích období

Tento účet používá firma „BCG“ tehdy, když došlo k výdaji v běžném období, ale ten se promítne do nákladů až v období příštím. Účetní případ bude zaúčtován poměrnou částí do prosince roku 2011 a do ledna roku 2012.

Zúčtování faktury přijaté

Firmě „BCG“ byla dne 2. prosince 2011 doručena faktura od firmy Agentura LION, spol. s r.o., za návrh a výrobu propagačních materiálů. Datum uskutečnění zdanitelného plnění je 2. prosince 2011. Celková částka k úhradě činí 18 130,- Kč, z toho DPH 20% je 3 022,- Kč a základ daně činí 15 108,- Kč. Částka bude rozdělena a zaúčtována poměrnou částí, tj. polovinou, do měsíce prosince a měsíce ledna.

Tab. 19: Náklady příštích období

Popis	Částka (Kč)	MD	D
Rok 2011			
Faktura přijatá za reklamu	15 108,-	381.140	
DPH 20%	3 022,-	343.100	
Celkem	18 130,-		321.100
Rozpuštění nákladů	7 554,-	518.810	381.140
Rok 2012			
Rozpuštění nákladů	7 554,-	518.810	381.140

Zdroj: autor

Postup výpočtu poměrné částky

Celková částka na faktuře se musí rozlišit do dvou let, přesněji do dvou měsíců. Firma zvolila rozdělení poměrnou částí mezi oba dva měsíce, tj. na dvě poloviny. Výsledný výpočet udává částku, která bude rozpuštěna do nákladů.

$$15\,108 / 2 = 7\,554,-$$

Prosinec 2011: 7 554,- Kč

Leden 2012: 7 554,- Kč

9.1.2 Použití účtu 383 – Výdaje příštích období

Účet 383 používá firma tehdy, když se účtuje o nákladu, který již vznikl, ale dosud nebyl uskutečněn výdaj. Firma ho v roce 2011 využila při placení nově sjednaného pojistného.

Zúčtování faktury přijaté

Firmě „BCG“ byla dne 20. prosince 2011 doručena faktura se složenkou od firmy EDUS CZ, s.r.o., za poradenské služby, se splatností 3. ledna 2012. Datum uskutečnění zdanitelného plnění je 1. prosince 2011. Celková částka k úhradě činí 15 000,- Kč, z toho DPH 20% je 2 500,- Kč a základ daně činí 12 500,- Kč. Částka bude opět rozdělena a zaúčtována poměrnou částí.

Tab. 20: Výdaje příštích období

Popis	Částka (Kč)	MD	D
Rok 2011			
Faktura přijatá za služby	12 500,-	383.200	
DPH 20%	2 500,-	343.100	
Celkem	15 000,-		321.100
Rok 2012			
Rozpuštění nákladů	12 500,-	518.630	383.200

Zdroj: autor

Celková částka bude zaúčtována na účet 383.200 – Výdaje příštích období a v lednu 2012 bude tato částka rozpuštěna do nákladů na poradenské služby, tj. účet 518.630.

9.1.3 Použití účtu 384 - Výnosy příštích období

Tento účet používá firma „BCG“ tehdy, pokud došlo k příjmu v běžném období, ale ten se promítne do výnosů až v období příštím. Účetní případ bude zaúčtován poměrnou částí do prosince roku 2011, do ledna a února roku 2012.

Zúčtování faktury přijaté

Firma „BCG“ dne 14. listopadu 2011 vydala fakturu firmě CZ NORD s.r.o., za pronájem prostorů. Datum uskutečnění zdanitelného plnění je 1. prosince 2011. Celková částka k úhradě činí 144 000,- Kč, z toho DPH 20% je 24 000,- Kč a základ daně činí 120 000,- Kč.

Tab. 21: Výnosy příštích období

Popis	Částka (Kč)	MD	D
Rok 2011			
Faktura vydaná za nájem	120 000,-		384.100
DPH 20%	24 000,-		343.300
Celkem	144 000,-	311.100	
Rozpuštění nákladů	40 000,-	384.100	602.330
Rok 2012			
Rozpuštění nákladů	80 000,-	384.100	602.330

Zdroj: autor

Postup výpočtu poměrné částky

Celková částka na faktuře se musí rozlišit do dvou let, přesněji do třech měsíců. Firma zvolila rozdělení poměrnou částí mezi oba dva měsíce, tj. na třetiny. Výsledný výpočet udává částku, která bude rozpuštěna do nákladů.

$$120\,000 / 3 = 40\,000,-$$

Prosinec 2011: 40 000,- Kč

Leden a únor 2012: 80 000,- Kč

10. ANALYTICKÁ EVIDENCE A SALDOKONTO

V rámci kapitoly analytické evidence jsem zhodnotila pohledávky dle doby splatnosti a následně navrhla možná řešení některých problémů ve firmě „BCG“.

Kvůli přehlednosti si účetní jednotka vytvořila svůj účtový rozvrh, který v sobě obsahuje velké množství analytických účtů. V účtovém rozvrhu nalezneme číslo účtu, název účtu, zůstatek na účtu (MD, DAL), označení zda účet ovlivňuje daň (ano, ne) a datum vytvoření účtu v účtovém rozvrhu.

Výběr některých analytických účtů firmy „BCG“:

221 – BANKOVNÍ ÚČTY

221.010	Komerční banka
221.140	Waldviertel Sparkasse

311 – POHLEDÁVKY ZA ODBĚRATELI

311.100	Odběratelé - tuzemští odběratelé „BCG“
311.110	Odběratelé - pro přijaté provozní zálohy s DPH
311.130	Odběratelé (pohledávky splatné do konce r. 1994)
311.131	Odběratelé (uplatněný odpis)
311.200	Odběratelé (zahraniční odběratelé)
311.300	Odběratelé (tuzemští odběratelé Betonárna (provozní středisko „BCG“))

321 – ZÁVAZKY ZA DODAVATELI

321.100	Dodavatelé - tuzemsko
321.200	Dodavatelé - zahraničí
321.130	Dodavatelé - spojovací účet, vazba

343 – DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

343.100	DPH na vstupu, základní sazba
343.150	DPH na vstupu EU, základní sazba
343.200	DPH na vstupu, snížená sazba
343.250	DPH na vstupu EU, snížená sazba
343.300	DPH na výstupu, základní sazba
343.350	DPH na výstupu EU, základní sazba
343.400	DPH na výstupu, snížená sazba
343.450	DPH na výstupu EU, snížená sazba
343.500	DPH na vstupu základní sazba- pro přenesenou daňovou povinnost
343.600	DPH na vstupu snížená sazba- pro přenesenou daňovou povinnost
343.700	DPH na výstupu základní sazba- pro přenesenou daňovou povinnost
343.800	DPH na výstupu snížená sazba- pro přenesenou daňovou povinnost
343.900	Zúčtování s FÚ- nadměrný odpočet

381 – NÁKLADY PŘÍŠTÍCH OBDOBÍ

381.100	Certifikace ISO 9001
381.110	Leasing
381.120	Předplatné
381.130	Pojištění
381.140	Ostatní
381.150	Certifikace ISO 14001
381.160	Certifikace ISO 9001, 14001

383 – VÝDAJE PŘÍŠTÍCH OBDOBÍ

383.100	Nevyfakturované dodávky materiálu a služeb
383.200	Ostatní

384 – VÝNOSY PŘÍŠTÍCH OBDOBÍ

384.100 Nájemné

384.200 Ostatní

511 – OPRAVY

511.110 Běžné opravy dlouhodobého hmotného majetku

511.120 Běžné opravy dlouhodobého drobného hmotného majetku

511.200 Generální opravy časově nerozlišované

511.300 Generální opravy časově rozlišované

518 – OSTATNÍ SLUŽBY

518.110 Tesařské a truhlářské práce

518.120 Pokrývačské a klempířské práce

518.130 Podlahářské práce

518.140 Vodo-instalatérské práce

518.150 Elektroinstalační práce

518.160 Malířské a lakýrnické práce

518.170 Zednické práce

518.180 Zámečnické práce

518.190 Ostatní stavební práce

518.200 Vzduchotechnika

518.210 Přeprava

518.220 Použití staveb. Mechanizace

518.230 Kamenické práce I.

518.240 Kamenické práce II.

518.250 Zateplovací práce

518.260 Likvidace odpadu

518.270 Výroba plastových výrobků

518.280 Servisní práce

518.310 Leasing

518.320	Nájemné – stavební mechanizace
518.330	Nájemné ostatní
518.420	Expertizy, revize
518.430	Geologické a geodet. práce
518.440	Projektové a inženýrské práce
518.500	Drobný SW
518.610	Překladatelské činnosti
518.620	Právní služby
518.630	Poradenská činnost, audit, certifikáty
518.640	Školení, semináře
518.810	Inzerce, reklama
518.820	Poštovní, telefonní poplatky, internet
518.830	Poplatky za rozhlas
518.840	Plynařské práce
518.980	Ostatní služby

602 – TRŽBY Z PRODEJE SLUŽEB

602.100	Stavební práce
602.200	Tržby za použití stavební mechanizace
602.220	Tržby za přepravní služby (např. přeprava betonu)
602.230	Tržby za provoz čerpadla- mixy pumpa
602.300	Nájemné, půjčovné- nářadí pro stavbu, atd.
602.900	Ostatní služby

SALDOKONTO

V účetním programu firma eviduje své pohledávky a závazky podle jejich doby splatnosti. Saldokonto je pomocná účetní kniha, která je tvořena souborem analytických účtů, saldokonto je odvozeno od slova saldo (zůstatek) a konto (účet). Firma „BCG“ využívá saldokonta především k zjišťování informací o uhrazování faktur přijatých a vydaných za dané období.

V saldokontu je možné též sledovat celkový zůstatek neuhrazených pohledávek a závazků.

Ke dni 31.12.2011 firma eviduje krátkodobé pohledávky z obchodního styku:

Tab. 22: Pohledávky přehled

Pohledávky	Počet dnů	Kč (tis.)	Výpočet	%
Do lhůty splatnosti	-	2 107	2 107/10 149	20,8
Po lhůtě splatnosti	<180	3 710	3 710/10 149	36,6
Po lhůtě splatnosti	>180	4 332	4 332/ 10 149	42,6
Celkem	-	10 149		100

Zdroj: autor

Pohledávky po lhůtě splatností tvoří cca. 80 % z celkového podílu krátkodobých pohledávek z obchodního styku. Zbývajících 20% tvoří pohledávky do lhůty splatnosti. Nejvíce problémovou složkou jsou pohledávky po lhůtě splatnosti o více jak 180 dnů s podílem 42,6 % na celkových pohledávkách z obchodního styku.

Ke dni 31.12.2011 firma eviduje krátkodobé závazky z obchodního styku:

Tab. 23: Závazky přehled

Závazky	Počet dnů	Kč (tis.)	Výpočet	%
Do lhůty splatnosti	-	10 567	10 567/10 567	100
Po lhůtě splatnosti	<180	0	-	0
Po lhůtě splatnosti	>180	0	-	0
Celkem	-	10 567		100

Zdroj: autor

Závazky po lhůtě splatnosti mají na konci roku 2011 nulový zůstatek, tzn. že firma disponuje pouze se závazky do doby splatnosti.

Společnost nemá žádné pohledávky ani závazky se splatností delší než pět let.

11. NÁVRHY NA ŘEŠENÍ NĚKTERÝCH PROBLÉMŮ V ÚČETNÍ JEDNOTCE

Tak jako všem firmám v ČR i ve světě, se ekonomická krize nevyhnula ani firmě „BCG“. Přestože tato firma nepatří mezi malé firmy, nebo začátečníky na trhu a její obchodní jméno je známé, důsledky ekonomické krize se projevily i v jejím chodu. Docházelo ke snižování počtu zaměstnanců, snížil se i počet přijatých zakázek a s tím i spojená výše zisku.

Spojení ekonomické krize a zhoršení platební morálky odběratelů je i pro firmu s vybudovaným pevným zázemím a dobrým konkurenčním postavením velkou komplikací. Vznik tzv. druhotné platební neschopnosti, kdy se jedná o dlužníka, který není schopen hradit své závazky z důvodu neuhrazených pohledávek od odběratelů, může být pro firmu i likvidační. Takto vzniklý stav druhotné platební neschopnosti se postupně přenáší na další subjekty, čímž dochází k ohrožení podnikatelského prostředí jako celku.

Jak již bylo zmíněno, firma „BCG“ v některých situacích využívá při plnění svých zakázek i služeb jiných firem. Pak nastává situace, kdy faktura přijatá má vazbu na fakturu vydanou. Problém nastává v momentě, kdy odběratel nezaplatí fakturu vydanou v termínu splatnosti. Firma „BCG“ si velmi zakládá na dobrém jménu a z tohoto důvodu hradí veškeré své závazky nejdéle v den splatnosti, pokud ovšem její odběratel nezaplatí včas, může se firma dostat do platebních potíží.

Takto vzniklé potíže se poté přenáší i na včasné placení vlastních závazků společnosti. Lhůty splatnosti pohledávek a závazků firmy „BCG“ se sledují pomocí saldokonta. Z přehledu krátkodobých závazků z obchodního styku je možno zjistit, že firma uhradí svým dodavatelům v průběhu roku z 96% do lhůty splatnosti a na konci roku má účet krátkodobých závazků vždy nulový zůstatek. Závazky, které jsou již po lhůtě splatnosti,

se firma snaží uhradit v co nejbližší době a o všem informuje svého dodavatele. Z velké části má neuhrazení pohledávek z obchodních vztahů odběrateli vliv na nesplnění lhůty splatnosti u závazků z obchodního styku firmou „BCG“. Pohledávky po lhůtě splatnosti o více jak 180 dnů mají 79,2 % podíl na celkových pohledávkách. Firmě v takovéto situaci klesá bonita, protože není schopná dostát všem svým závazkům včas, čímž se může například zkomplikovat odsouhlasení žádosti o úvěr.

Z toho důvodu by měla firma pečlivě vybírat své zákazníky, prověřovat a zjišťovat veškeré možné informace o nich. Většina firem své problémy s nezaplacenými pohledávkami řeší soudní cestou. Jedná se však o velmi finančně nákladné a časově náročné řízení, proto je-li výše pohledávky nízká, nevyplatí se vymáhat pohledávky soudně. Další z možností je uplatnit zákon o rozhodčím řízení, nebo vyřešit nastalou situaci vzájemnou dohodou mezi dodavatelem a odběratelem, to však bývá v praxi velmi komplikované. Další možností, jak řešit neuhrazení pohledávky, je postoupit pohledávku, tedy pokud je to možné, či využít služeb faktoringové nebo forfaitingové společnosti.

Firma „BCG“ je úspěšně podnikatelský subjekt s významným postavením na českém trhu. Ve firmě se prozatím závažné problémy nenacházejí, avšak problematika tzv. „neplatičů“ ovlivnila v dnešní době chod většiny firem. Z tohoto důvodu je důležité problematiku zajištění pohledávek nepodceňovat a prověřovat nové odběratele. Pokud není pohledávka splacena ani po několika upomínkách, měla by firma vyhledat co nejvhodnější řešení pro vymáhání pohledávek. Takto zvolený postup by měl vést k rychlému a efektivnímu řešení vzniklé situace.

V. ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo co nejstručněji a zároveň srozumitelně zhodnotit problematiku pohledávek a závazků z pohledu dodavatelsko-odběratelských vztahů a zachycení účetních operací v konkrétní účetní jednotce. Firma, která mi poskytla své dokumenty, působí v oboru stavebnictví a výroby kvalitních betonů. Tato firma existuje již více než 21 let a na českém trhu si vybudovala stabilní konkurenční pozici. Účetní jednotka, pro kterou jsem zvolila pracovní název „BCG“, jelikož si firma nepřála být jmenována, používá pro evidenci a zaúčtování veškerých účetních operací ekonomický program LAURA, který je součástí informačního systému ve společnosti.

Do zúčtovacích vztahů se zahrnuje také zúčtování se zaměstnanci a institucemi sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, dále zúčtování se společníky a zúčtování daní a dotací. V této práci jsem se však zaměřila výhradně na specifické účtování odběratelsko-dodavatelských vztahů. V bakalářské práci jsem popsala účtování pohledávek a závazků, a to včetně účetních případů, které s nimi souvisí, to znamená, že jsem se zabývala inventarizací pohledávek a závazků, přijatými a poskytnutými zálohami, časovým rozlišením, kurzovými rozdíly. V práci je též zmínka o směnce k úhradě a směnce k inkasu. Dále popisuji analytickou evidenci, která je pro účetní jednotku velmi důležitá, a to především z hlediska přehlednosti a efektivního využití finančních prostředků.

Přestože v nynější době si může účetní jednotka sama vytvořit svou účtovou osnovu dle svých potřeb, kdy je pouze vázána dodržovat rozdělení do účtových tříd, využívá většina podniků, a firma „BCG“ také, stále účtovou osnovu pro podnikatele, která byla závazná pro všechny podnikatelské subjekty do roku 2003. Tuto účtovou osnovu si jednotlivé společnosti rozšíří o analytické účty, jak je možno vidět v praktické části této práce.

Firma „BCG“ poskytuje své služby především v tuzemsku, ale její obchodní činnost probíhá i v zahraničí, a to především v rámci EU, ale firma má své dodavatele a odběratele i z tzv. třetích zemí. Fakturace se tedy uskutečňuje jak v české, tak i v zahraniční měně. Při zahraničních obchodních vztazích musí firma účtovat o kurzových rozdílech.

Poslední kapitolu jsem věnovala některým problémům v účetní jednotce a návržení jejich možných řešení. Firma sleduje své pohledávky a závazky z hlediska splatnosti, tzv. saldokontu, z něhož je možné vyčíst, zda se ve firmě vyskytují rizikové pohledávky či nikoli. Pohledávky po lhůtě splatnosti představují pro firmu značné riziko, kdy daná situace může vést až k jeho platební neschopnosti. Z tohoto důvodu je v zájmu každé firmy, aby své pohledávky řádně zabezpečila a tím eliminovala riziko, že odběratel dluh nezaplatí. Nezbytností je tedy písemná smlouva, která by měla přesně upravovat práva a povinnosti obou smluvních stran. V návrhu řešení jsem navrhla možnosti, jak řešit situaci platební morálky odběratelů a to například pomocí faktoringu, záloh od odběratelů nebo uzavření dohody o smluvních pokutách a penále. Při zajišťování pohledávek by měla být prováděna preventivní opatření, která předcházejí vzniku problémových pohledávek.

Bohužel dnes je problematika pohledávek a závazků po datu splatnosti často řešeným problémem, jelikož etika v dodavatelsko-odběratelských vztazích se postupně vytrácí. Takže i přestože firma svou pohledávku dostatečně zajistí, není možné její nezaplacení zcela vyloučit. Pokud tedy nastane situace, kdy má podnik pohledávky po splatnosti, měl by je řešit co nejdříve. S postupem času dochází ke snížení hodnoty pohledávky a také k pravděpodobnosti jejích zaplacení.

VI. SUMMARY

The title of this thesis is the Accounting Relations with a Focus on Supplier-Customer Relationships and their Recording in Accounting. This is the most extensive and highly complex area of accounting. Receivables and liabilities must be recorded in both Czech and foreign currency. For this reason it is necessary to keep in mind the exchange rate differences. All the financial transactions are recorded on the basis of relevant documents and kept for inspection.

The first part of theoretical chapter deals with accounting of claims, output VAT, operation advances, bills collection. The next part of this chapter contains evaluation and inventory of receivables.

The second chapter of this thesis describes the liabilities for billing by suppliers, input VAT, received advances on operation and notes payable. The next part describes the time resolution of costs and revenues and receivables, and payables denominated in foreign currency.

The conclusion this thesis indicates problems arising in business, and suggests possible solutions.

VII. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

Odborná literatura:

- [1] ŠTOHL, P., KLIČKA, V. *Maturitní okruhy z účetnictví*. Znojmo, 2010. 233 s. ISBN 978-80-903915-8-1.
- [2] KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého 2009*. Praha: Polygon, 2008. ISBN 978-80-7273-156-5.
- [3] RYNEŠ, P. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2010*, ANAG 2010, ISBN 978-80-7263-580-1.
- [4] BŘEZINOVÁ, H. MUNZAR, V. *Účetnictví I.*, Institut Svazu účetních a.s., 2007. ISBN 978-80-86716-45-9.
- [5] FIŠEROVÁ, E *Abeceda účetnictví pro podnikatele*, ANAG, 2010. ISBN 978-80-7263-598-6.
- [6] ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví I.*, Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s., 2010. ISBN 978-80-87237-35-9.
- [7] ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví II.*, Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s., 2010. ISBN 978-80-87237-36-6.
- [8] ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví III.*, Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s., 2010. ISBN 978-80-87237-37-3.
- [9] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších novel
- [10] Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
- [11] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- [12] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Internetové zdroje:

www.business.center.cz

www.wikipedia.cz

www.podnikatel.cz

www.mesec.cz

VIII. SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1: Údaje faktury přijaté

Obrázek 2: Předkontace faktury přijaté

Obrázek 3: Údaje faktury vydané

Obrázek 4: Interní doklad

Tab. 1: Faktura vydaná

Tab. 2: Poskytnutá provozní záloha

Tab. 3: Směnka k inkasu

Tab. 4: Faktura přijatá

Tab. 5: Přijatá provozní záloha

Tab. 6: Směnka k úhradě

Tab. 7: Kurzová ztráta

Tab. 8: Kurzový zisk

Tab. 9: Přepočet závazku platným kurzem ČNB ke dni 31. 12.

Tab. 10: Faktura přijatá – EU

Tab. 11: Faktura přijatá ze země mimo EU

Tab. 12: Zaúčtování faktury přijaté

Tab. 13: Zaúčtování faktury přijaté s vazbou na fakturu vydanou

Tab. 14: Zaúčtování faktury vydané

Tab. 15: Zaúčtování faktury vydané

Tab. 16: Přidanění, nárok na odpočet DPH a kurzový zisk

Tab. 17: Kurzová ztráta

Tab. 18: Přidanění, nárok na odpočet DPH, clo a kurzový zisk

Tab. 19: Náklady příštích období

Tab. 20: Výdaje příštích období

Tab. 21: Výnosy příštích období

Tab. 22: Pohledávky přehled

Tab. 23: Závazky přehled

